Statsforvalteren i Rogaland

Vår dato: 13.05.2022
Vår ref: 2022/4174
Deres dato:
Deres ref:

DOKKADELTAET NASJONALE VÅTMARKSSENTER AS
Gamlevegen 84
2879 ODNES
Att.Vemund Opedal

Kontakt saksbehandler
Oline Lima, 51568704

Svar på søknad om dispensasjon til innsamling planter sopp lav Hylsskaret Øyna Nordraheia Skåland Vikaneset naturreservateri Rogaland

---

Statsforvalteren i Rogaland gir, med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, dispensasjon fra verneforskriftene for å samle inn materiale av karplanter, moser, sopp og lav, i Skåland naturreservat og Vikaneset naturreservat. Dispensasjonen blir gitt på vilkår for å sikre korrekt artsbestemmelse der det er nødvendig, og vurderes relevant for gjennomføringen av kartleggingsoppdraget. Dispensasjonen vil gjelde fram til 31. desember 2022.

Vilkår:

- **Innsamling av materiale gjelder artsgruppene karplanter, moser, sopp og lav.**
- **Tillatelsen gjelder fram til 31. desember 2022**
- **Tillatelsen gjelder for fagbiologer hos Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarskssenter AS i sammenheng med deres oppdrag; kartlegging av naturtyper etter Natur i Norge i seks verneområder i Rogaland fylke.**
- **Hver kartlegger skal ha tilstrekkelig kunnskap til vilkårene i tillatelsen.**
- **Tillatelsen gjelder for følgende verneområder:**
  - **Skåland naturreservat (VV00000825).**
  - **Vikaneset naturreservat (VV00000442).**
- **Kartleggerne plikter å sette seg inn i hvilke rødlistede arter en kan finne i områdene.**
- **Innsamling av trua plantemateriale kun når det er en absolutt forutsetning for sikker identifikasjon, og det er forsvarlig av hensyn til populasjonens bærekraftighet.**
- **Tillatelsen åpner kun for innsamling av en begrenset mengde materiale, dersom det ikke lar seg bestemme i felt.**
- **Det skal ikke fjernes mer av individet enn det som er helt nødvendig for artsidentifisering.**
- **For karplanter skal en forsøke å finne alternative måter å dokumentere belegget på, f.eks. ved fotografering.**
- **En skal unngå å samle inn duplikater av samme art i hvert verneområde.**

- **Tillatelsen omfatter ikke masseinnsamling for etterbestemmelser**
- **Innsamlingen skal i så liten grad som mulig forstyrre substratet individet er hentet fra.**
- **Innsamlet materiale skal innlemmes i et av universitetsherbariene.**
- **Alle funn skal registreres i Artsobservasjoner.**
- **Tillatelsen gjelder ikke for Vedvika naturreservat (VV00003506)**

Bakgrunn
Vi viser til din søknad om dispensasjon for innsamling av materiale av karplanter, moser, sopp og lav fra naturreservatene Skåland og Vikaneset, som inngår i Miljødirektoratet sitt oppdrag for basiskartlegging i Rogaland i 2022. Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS skal utføre heldekkende kartlegging i utvalgte naturreservater på oppdrag fra Miljødirektoratet. Formålet er «å styrke kunnskapsgrunnlaget i norske verneområder ved å fremskaffe presis stedfestet informasjon om naturvariasjon i verneområdene». For å gjennomføre kartleggingen på nøyaktig måte, er det nødvendig å kunne samle inn materiale for en sikker bestemmelse av enkelte arter.

Tiltaket er bestilt av Statsforvalteren i Rogaland som et ledd i forvaltingen av disse verneområdene. Kartlegginga er nødvendig for å kunne iverksette målrettede tiltak, og følge opp effekter av slike tiltak.

Hjemmelsgrunnlag
Verneområdene er verna til ulik tid, og har dermed ulike formulering i forskriftene, men begge omfatter en regel mot å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Dette omfatter levende eller dødt materiale, hele eller deler av planter og sopp, inkludert lav.

Forskriftene inkluderer en liste over tiltak som er unntatt reglene, og en liste over tiltak der en kan søke om dispensasjon fra forbudet. Tiltaket som er målsetningen for søknaden, er ikke inkludert som unntak eller spesifisert dispensasjoner. Søknaden må derfor håndteres etter § 48 i Naturmangfoldloven.

Statsforvalterens vurdering:
For å kunne gi unntak fra vernevedtaket må tiltaket ikke stride mot vernevedtakets formål **og** ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, jf. § 48 dispensasjon fra vernevedtak

Formålene til naturreservatene er å ta vare på områder som representerer bestemte typer natur som er sjelden for den delen av fylket, og bevare skogtyper av internasjonal interesse. Det er et mål å beholde verneverdier i en mest mulig uberørt tilstand, og eventuelt videreutvikle de, både som naturtyper, økosystem og enkelte arter. Reglene er entydige med forbud mot ødeleggelse av vegetasjon.

Tiltaket omfatter kartlegging av naturtyper etter NiN-systemet, og vil inkludere et behov for å samle inn materiale for sikker identifisering. I og med at hele eller deler av individet blir fjernet fra området, vil tiltaket kunne ha en negativ effekt på bestanden. Belegget som tas ut kan inkludere rødlistearter, og disse vil kreve særskilt hensyn. Selv om de negative effektene er kortsiktige, så vil det kunne påvirke bestander ulikt. Dette gjelder spesielt for sterkt trua (EN) og kritisk tura (CR) arter. Kritisk trua arter er arter som er i stor fare for å forsvinne fra områdene. I enkelte tilfeller er de lokale bestandene svært små, og det er derfor nødvendig at disse artene blir upåvirka. Det er derfor viktig at innsamlingen blir vurdert opp mot populasjonens bærekraftighet og robusthet, at det ikke

blir tatt belegg dersom innsamlingen har en nevneverdig negativ effekt på populasjonen, og at innsamlingen ikke skjer på en måte som kan forringe verneverdiene i området.

Det er tilstrekkelig kunnskap om den generelle effekten av fjerning av individ til å kunne fatte vedtak, jf. § 8 kunnskapsgrunnlag. Dette gjelder særskilt vanlige arter der tiltaket vil påvirke bestanden i svært liten grad og bare for en kort periode. For vanlige arter så vil ikke tiltaket være i strid med formålet med vernet eller påvirke verneverdiene.

For sjeldne og rødlistede arter derimot, er kunnskapsgrunnlaget naturligvis dårligere. I slike tilfeller er det naturlig å vurdere føre-var-prinsippet, jf. § 9. For arter som er sterkt trua og kritisk trua, vil fjerning av enkelte individ påvirke en større del av bestanden. Det er viktig at den naturlige bestanden består så langt som mulig i sitt naturlige element uten å påvirke genetisk mangfold, jf. § 5 forvaltningsmål for arter. En reduksjon av bestanden vil kunne påvirke artens utbredelse og mulighet for formering i naturlige habitat på større skala, jf. §10 total belastning og økosystem tilnærming. Samtidig er det viktig for forvaltning av de samme artene at voksested for slike arter blir registrert. Som et ledd i føre-var-prinsippet, så blir behov for kunnskap om trua arter og behov for å ivareta disse naturlige bestandene sett opp mot hverandre. Statsforvalteren sin vurdering er å gi spesifikke vilkår til gjennomføring av tiltaka, jf. §12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Disse vilkårene vil balansere gjennomføringen av tiltaket slik at tiltaket ikke strider mot formålet med vernet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, da det er krav som må være oppfylt for å kunne gi dispensasjon, jf. § 48 første ledd.

Innsamlingene må skje skånsomt, og uten å ødelegge substratet belegget er hentet fra. For eksempel må ikke barkareal eller vegetasjonsdekket på styvede trær ødelegges. Det er en forutsetning at det er kyndig fagbiologer med kjennskap til de aktuelle rødlistede artene, som gjennomfører innsamlingene. Kartleggerne må være kjent med vilkårene i tillatelsen.

Ved hensyn til de truede artene, er det viktig at innsamling av belegg kun skjer der det er en absolutt forutsetning for sikker identifikasjon, og hvor arten vurderes som relevant i henhold til verneforskriften og oppdragsspesifikasjonen. Det er viktig at hver enkelt kartlegger oppdaterer seg på kunnskap om truede arter (VU, EN og CR) som kan forekomme i området. Og at det ikke vil bli tatt belegg der innsamlingen vil ha en nevneverdig negativ effekt på populasjonen eller kan forringe verneverdiene i området. Det skal kun tas belegg der det er forsvarlig av hensyn til populasjonens bærekraft, jf. § 10 total belastning, og ved usikkerhet på dette punktet, skal føre-var-prinsippet, jf. § 9, praktiseres.

Innsamlingen skal så langt som mulig, ikke fjerne hele individet fra området. En skal forsøke å benytte andre metoder for dokumentering, f.eks. fotografering. Tillatelsen legger til grunn en bevisst innsamling, og det er ikke åpnet for å samle duplikater av en art fra ett verneområde. Det er ikke åpnet for masseinnsamling av materiale fra karplanter, moser, sopp eller lav for så å søke igjennom dette og se hva som dukker opp i etterkant. Innsamlingene skal være målrettede mot enkelte individ.

For å forsvare innsamlingene så er det viktig at alt materiale blir bestemt og levert til museumsherbaria. Dette gjelder uavhengig av hvilken status arten har, også vanlige arter som følger med innsamlingene skal registreres. Alle funn skal registreres på Artsobservasjoner.

Ved å gjennomføre tiltakene etter vilkårene satt i tillatelsen, vurderer Statsforvalteren at begge kravene for å kunne gi tillatelse er oppfylt, jf. § 48 første ledd, Nml.

Konklusjon
Statsforvalteren gir dispensasjon til Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS for å samle inn materiale fra karplanter, moser, sopp og lav, etter vilkår i Skåland naturreservat og Vikaneset naturreservat. Tillatelsen er gitt til ansatte i Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS som aktive deltakere i basiskartleggingen av verneområder i Rogaland 2022.

Tillatelsen gjelder ikke for Vedvika naturreservat selv om dette område er en del av kartleggingsoppdraget.

Vi gjør søker oppmerksom at dispensasjon fra verneforskriftene for Hylsskaret naturreservat, Øyna naturreservat, må søkes via Suldal kommune, og for Nordraheia naturreservat må dispensasjon søkes hos verneområdestyre for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Frafjordheiene landskapsvernområde (SVR). Statsforvalteren i Rogaland sender søknad over til Suldal kommune og SVR for saksbehandling.

Klagerett
Enkeltvedtaket kan klages på innen tre uker fra brevet er mottatt, jf. Forvaltningsloven §§ 28 og 29. En klage skal stilles til Miljødirektoratet og sendes via Statsforvalteren i Rogaland.

Med hilsen

Cathrine Stabel Eltervåg (e.f.)
ass. fylkesmiljøvernsjef

Oline Lima
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
SULDAL KOMMUNE Eidsvegen 7 4230 SAND